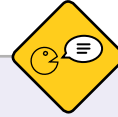

1

Help, mijn boek is veel te spannend!

Je beschrijft en bevraagt de personages, tijd en ruimte.
Je benoemt de openingstechniek correct.
Je hebt aandacht voor stijlfiguren.
Je herkent en benoemt spanningstechnieken.
Je vergelijkt de bouw van samengestelde zinnen.

1.1 Start to read: begin aan een boek

Opdracht 1

De eerste bladzijde van een goed boek dwingt je vaak al om verder te lezen. Bekijk de kaften en lees enkele openingszinnen in je bronnenboek.
Welk verhaal wil je het liefst verder lezen? Verklaar waarom.

Opdracht 2

- 1 Lees de fragmenten A, B en C.
- 2 Kies per fragment een foto in het bronnenboek die het personage (1-16) en de ruimte (A-K) het best voorstelt.
Verklaar mondeling. Vul de tabel verder aan.

	A – Dani Bennoni	B – Transit	C – Witte olifant
personages (uiterlijke en innerlijke kenmerken)	Foto 'ik': <u>grote schoenen,</u> <u>klein?, moedig</u> Foto Dani: <u>voetballer</u>	Foto: <u>zwart gekleed,</u> <u>arm, aan het zwerven</u>	Foto: <u>straatkinderen (zoals</u> <u>in Een vlieg op de muur</u> <u>van Dirk Bracke</u>
Wat vraag je je nog af? (over de personages en de gebeurtenissen)	<u>Identiteit personages,</u> <u>waarom ze daar zijn,</u> <u>waarom ik-persoon</u> <u>onzeker is?</u>	<u>Identiteit,</u> <u>waarom van huis weg,</u> <u>waarheen?</u>	<u>Wie zijn die kinderen,</u> <u>hoe leven zij, wat is de</u> <u>rol rol van de tover-</u> <u>spreuken, welk gevaar</u> <u>dreigt er precies en</u> <u>waarom?</u>

	A – Dani Bionni	B – Transit	C – Witte olifant
tijd	<u>onbekend</u>	<u>nacht of ochtend</u>	<u>onbekend</u>
ruimte	Foto: <u>voetbalveld onbekend</u>	Foto: <u>station</u>	Foto: <u>koninkrijk in Nepal</u>
besluit (veel of weinig informatie)	<u>weinig informatie</u> <u>over personage</u> <u>en tijd</u>	<u>vrij veel informatie</u> <u>over personage, tijd,</u> <u>en ruimte</u>	<u>De ruimte wordt</u> <u>duidelijk voorgesteld,</u> <u>maar de personages</u> <u>en tijd niet.</u>

Opdracht 3

Vergelijk nu A, B en C. Bij welke omschrijving passen deze voorbeelden?

- 1 Een verhaal dat begint met een situering van personages en met de omstandigheden waarin de personages zich bevinden, heeft een **ab ovo**-begin. Dit betekent letterlijk *van bij het ei* (een voorgerechtje bij de Romeinen, dus het begin van de maaltijd): de verteller vertelt het verhaal van bij het begin.

bv. fragment B, C

- 2 Een tweede mogelijkheid is een **in medias res**-begin. De verteller kiest ervoor om midden in het verhaal te beginnen, tijdens de actie of situatie, in het midden van de spanning. Er is geen inleiding waarin de personages duidelijk voorgesteld worden. De vertaling van deze Latijnse uitspraak is *in het midden van de zaak*. De lezer stelt zich veel vragen en is meteen geboeid.

bv. fragment A

Opdracht 4

- 1 Je krijgt een fragment te zien uit *Witse*.

Som op in welke volgorde de gebeurtenissen verteld worden.

Zowel in het begin als op het einde van de aflevering vertelt hij hoe hij een nieuw leven begint als commissaris in Halle. Het hele verhaal ertussen is een flashback (terugblik) waarbij je te zien krijgt hoe het zover kwam.

- 2 Plaats de gebeurtenissen nu chronologisch* op de tijdslijn. Met een kruisje duid je het moment aan waarop Witse het verhaal vertelt.

-----X----->

(rechercheur in Brussel)

commissaris in Halle X)

- 3 Kruis het juiste antwoord aan.

- ☐ Het verhaal begint bij het begin (ab ovo).
- ☐ Het verhaal begint in het midden van de actie (in medias res).
- ☐ Het verhaal begint op het einde en keert dan terug (post rem).

Een post rem-einde (letterlijk *na de zaak*) komt niet zo vaak voor, maar is wel typisch voor politieverhalen. Ook in *De Tweeling* van Tessa De Loo en *Lijmen* van Willem Elsschot heb je zo'n verhaalbegin.

* *chronologisch*: in volgorde van tijd

Opdracht 5

Herlees nu het openingsfragment D uit *Het Nachtkland* van Jan de Leeuw.

- 1 Wat spreekt je aan bij de eerste pagina? Waarom wil jij verder lezen?

Persoonlijk antwoord: de lay-out, de sfeer, vragen die je je stelt ...

- 2 Waarom kiest de auteur volgens jou voor een opvallende lay-out?

Persoonlijke interpretatie. De vormgeving beeldt misschien de weg uit die Niels aflegt of iets dat hij ziet in de verte (eerst ziet hij een stip, maar wanneer hij dichterbij komt, wordt dit groter).

- 3 Hoe voelt het personage zich?

Koud, doelloos, ellendig.

- 4 Wat weet je over de tijd en de ruimte?

Het is winter, er is een lege vlakte vol sneeuw en ijs.

- 5 Welke vragen stel je je?

Wie? Wat zal er gebeuren? ...

- 6 De sfeerschepping is heel belangrijk in dat fragment. Markeer enkele woorden uit de lijst die de sfeer van het verhaal weergeven.

koud – warm

pijn – comfort

eenzaamheid – vriendschap

onrust – rust

dood – levend

angst – hoop

- 7 Enkele woorden in het fragment roepen een negatieve sfeer op; ze hebben vaak een negatieve bijklank. Welke woorden zijn dat?

Leeg, verried, woestenij, scheermessen, pijnlijnen, bevroren.

Opdracht 6

De laatste intro komt uit *Dun* van Do Van Ranst, een verhaal over anorexia. Wat weet je hierover? Lees fragment E.

- 1 Hoe worden de personages voorgesteld?

De personages worden niet uitdrukkelijk voorgesteld. Het meisje is aan het woord en vertelt over haar vader. Je kent de namen, beroepen, identiteit ... niet.

- 2 Wat vind je van dat fragment? Waarom heb je het graag of niet graag gelezen?

Persoonlijk antwoord: grappig, onduidelijk ...

Er zit duidelijk humor in het fragment. We komen daar op terug in 1.2 FOCUS op ... stijl (humor).

Opdracht 7

In je bronnenboek vind je een kenniskoffer over openingstechnieken.

Vul in de tabel het nummer van het gelezen fragment aan bij de gebruikte techniek.

openingstechniek	fragment
ab ovo-begin (begin van het verhaal: situering personages, tijd en ruimte)	<u>B en C</u>
in medias res-begin (midden in de actie)	<u>A</u>
sfeerschepping (tijd en ruimte)	<u>C en D</u>
vragen oproepen (wie, waar, wanneer)	<u>A en B</u>
humor	<u>E</u>

1.2 FOCUS op ... stijl (humor)

Opdracht 8

2 1 1

Ook een vlotte schrijfstijl zorgt ervoor dat je een boek graag leest. Het fragment uit *Dun* van Do Van Ranst heeft een **humoristische** noot dankzij enkele stijlfiguren. Een voorbeeld hiervan is dat haar vader 'nog liever betrapt wordt terwijl hij iemand de keel oversnijdt dan terwijl hij eet'.

- 1 Meent die vader dat echt?

Je mag de zin niet letterlijk nemen. Er is een overdrijving of hyperbool: de auteur stelt bepaalde zaken erger voor dan ze zijn.

- 2 Zoek nog een **overdrijving** in de tekst.

Driehonderd miljard keer vergroot.

- 3 Daarnaast doet de auteur ook het omgekeerde. Hij stelt de beroemde zanger Elvis als minder belangrijk voor dan hij geweest is, hij minimaliseert hem. Welke woorden geven dat aan?

Gewoon Elvis.

De naam voor die stijlfiguur is **understatement** of parabool.

2 11 1

Meer uitleg (bronnenboek) en oefeningen (werkboek) vind je bij 11.1 *Stijlfiguren, beeldspraak en rijm*.

1.3 Spanning en sensatie

Opdracht 9

- 1 Bekijk en beluister een reclamespot voor een drankje *K-fee*. Was jij geschrokken? Waardoor?

Je verwacht niet dat er iets zal gebeuren, er is een onverwachte wending. De horrorfiguur staat in schril contrast met het vredige landschap en zachte muziekje.

Wat vind jij spannend in films of boeken? Houd een kort klassengesprek.

- 2 We kijken naar een fragment uit *Corpse Bride* van Tim Burton.

Bespreek in een klassengesprek op welke momenten het fragment je boeide. Kruis links aan welke elementen volgens jou voor spanning zorgen en noteer rechts een voorbeeld uit het fragment.

	spanningstechniek	voorbeeld
<u>x</u>	griezelige sfeerbeelden	<u>donkere kleuren, kraaien</u>
<u>x</u>	muziek	<u>mysterieuze en wat opzweepende muziek</u>
<u>o</u>	geheim (het personage weet meer dan de kijker)	<u>/</u>
<u>x</u>	vertraging	<u>De jongen botst tegen een boom, dat vertraagt zijn vlucht.</u>
<u>x</u>	onverwachte wending, plotse gebeurtenis	<u>Het meisje staat achter hem; de jongen schrikt hiervan.</u>

4 Het volgende fragment komt uit een soap.

a Wat doet jou hier op het puntje van je stoel zitten? Wil je de volgende aflevering bekijken?

Je wilt weten wat er gebeurt, maar dan stopt de soap.

b Dat noemen we een **cliffhanger**. Heb je een idee wat dat woord letterlijk betekent?

Cliffhanger betekent letterlijk iemand die aan een klif of rots hangt.

Dat zorgt voor spanning.

c Wat is dan een cliffhanger als spanningstechniek in een verhaal?

Bij een cliffhanger stopt het verhaal plots op een spannend moment (dief breekt in,

koppeltje wil zoenen ...) en je weet ook niet hoe het afloopt. Er komt bv. een reclameblok

in een film, de soap is afgelopen voor vandaag of in een boek springt de auteur over naar

een andere verhaallijn.

Opdracht 10

Ook in strips herken je spanning. In je bronnenboek vind je enkele stripfragmenten.

1 In fragment A uit *Kiekeboe* is er een voorbeeld van een **cliffhanger**: de auteur vertelt niet verder over Constantinopel, maar volgt eerst de boeven.

2 Lees de fragmenten A, B en C. Vul in de tweede kolom aan wie eerst wist wat er zou gebeuren: jij (als lezer) of het hoofdpersoon. Leg ook uit welk kennisverschil er is.

fragment	kennisvoorsprong of -achterstand De lezer weet meer dan, minder dan of evenveel als het personage.	techniek
A – <i>Kiekeboe</i> (Witter dan wit)	De lezer weet <u>evenveel als</u> het personage. <u>Zowel de lezer als Kiekeboe weet niet hoe hij uit de wasmachine kan ontsnappen.</u>	raadsel

fragment	kennisvoorsprong of -achterstand	techniek
B – Caroline Baldwin (Contract 48a)	De lezer weet <u>meer dan</u> het personage Caroline. <u>We weten dat John Cook iets van plan is om Caroline te dwarsbomen.</u>	dreiging
C – Caroline Baldwin (Moon River)	De lezer weet <u>minder dan</u> het personage Caroline. <u>We weten pas later dat zij opdracht gaf de man aan te vallen.</u>	geheim

- 3 Ook kennisvoorsprong of -achterstand creëert spanning in het boek. Weet je met andere woorden meer of minder dan een personage, dan wekt dat spanning op.

We spreken van dreiging wanneer de lezer meer weet dan het hoofdpersoonage. Bij een geheim weet de lezer minder dan het personage. Wanneer zowel de lezer als het personage niet weet wat er zal gebeuren, staan we voor een raadsel.

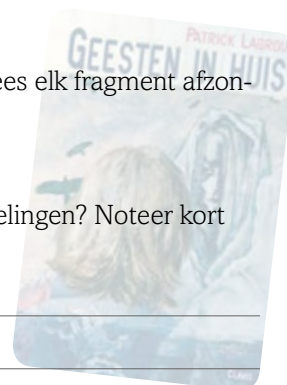
2 1 5 Opdracht 11

In je bronnenboek vind je een hoofdstuk uit *Geesten in huis* van Patrick Lagrou. Lees elk fragment afzonderlijk en beantwoord na elk fragment meteen de bijbehorende vragen.

Fragment 1

- 1 Wat zou je meer te weten willen komen over de personages, tijd, ruimte, handelingen? Noteer kort enkele vragen.

Persoonlijk antwoord.

- 2 1 3 2 Neem de kenniskoffer over openingstechnieken erbij. Welke openingstechniek past de auteur hier toe?

Het hield maar niet op. Eerst probeerde Justien wanhopig om er geen aandacht aan te besteden.

In medias res beginnen, vragen oproepen.

- 3 Voorspel wat er volgens jou zal gebeuren.

Persoonlijk antwoord.

- 4 Noteer enkele woorden uit het verhaal die een negatieve sfeer oproepen.

Wanhopig, ijsberen, rondsluipen, piekeren, door zijn hoofd spoken.

- 1 3 1 5 5 Welk vertelperspectief hanteert* Lagrou? Neem een kijkje in de kenniskoffer in deel 1 voor een overzicht van de soorten vertellers.

Personeel zij-vertelstandpunt: hierdoor kan je je goed inleven.

* hanteren: gebruiken

Fragment 2

- 6 Welke vragen die je je daarnet over het verhaal stelde, zijn al beantwoord?

Persoonlijk antwoord.

- 7 Welke vragen stel je je nu (over de personages, tijd, ruimte, handelingen)?

Persoonlijk antwoord.

- 8 De sfeer wordt nu duidelijker negatief. Citeer* een voorbeeld waarin de ruimte negatief wordt voorgesteld.

Koud, vreemde geur van een beerput of van ontbinding.

- 9 Justien herinnert zich iets uit het verleden. Noteer de herinnering van Justien.

Justien dacht aan de tweeling. Hier was het dat ze zich de allereerste keer hadden verborgen.

De auteur grijpt hier kort terug naar iets wat al gebeurd is; dat is een **terugverwijzing**.

Fragment 3

- 10 Welke vragen zijn nu beantwoord? Noteer in kernwoorden.

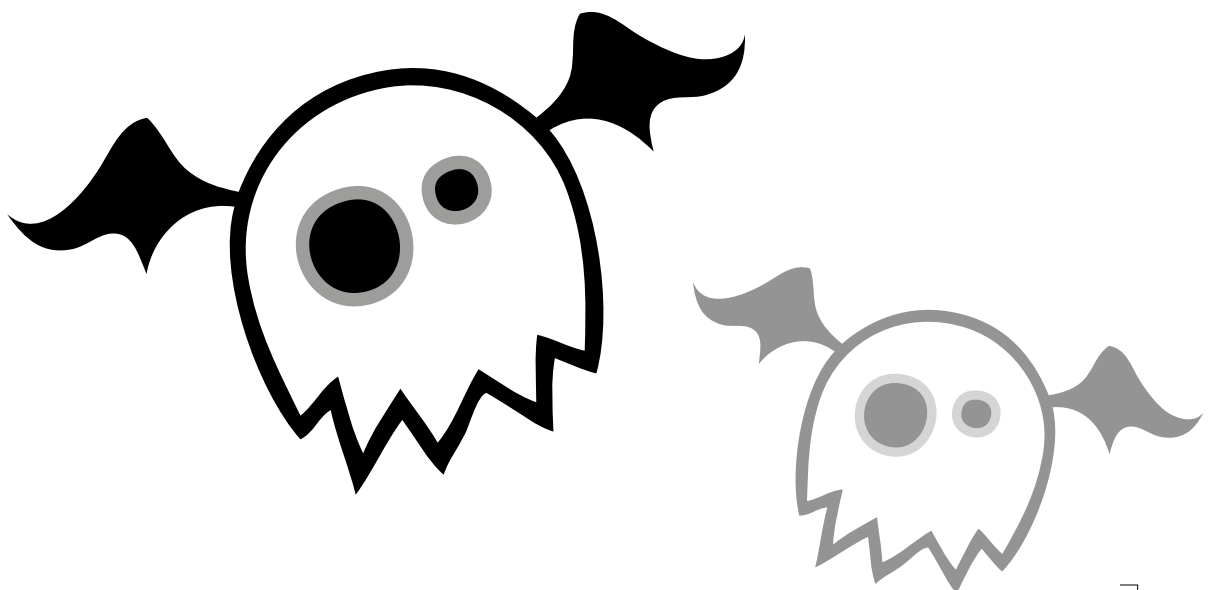
Persoonlijk antwoord.

- 11 Hoe gaat het verder? Verzin zelf een einde.

Persoonlijk antwoord. Opmerking: het was maar een droom en Justien wordt veilig wakker – pas later in het verhaal zal het huis wel behekst blijken en dus is de droom van Justien wel een soort voorspelling of vooruitwijzing.

- 12 Wat vind je leuker: dat je de afloop van een verhaal kent (gesloten einde) of dat je zelf een einde kunt verzinnen (open einde)?

Persoonlijk antwoord. Hier is er een open einde: de verteller verklapt de afloop niet.

* citeren: letterlijk aanhalen, een passage uit andermans werk overnemen in een eigen werk

Opdracht 12

- 1 In het derde fragment ziet Justien een donkere figuur die iets vasthoudt. Pas na een tijdje kan ze duidelijk het wezen en zijn voorwerp zien. Noteer het nummer van de regel waarin Justien de figuur voor het eerst ziet (r. 3) en waarin ze duidelijk ziet wat hij vasthoudt (r. 14).
- 2 In de passage waarvan je nu het begin en einde hebt aangeduid, wekt de auteur met verschillende middelen spanning op. Herlees het stuk en probeer zo veel mogelijk voorbeelden te vinden van spanningstechnieken. Voeg de voorbeelden toe aan de overzichtstabel.
- 3 Zoek nog andere voorbeelden van spanning in de fragmenten 1 en 2, met behulp van je antwoorden bij de voorgaande opdrachten. Vervolledig de tabel: links benoem je de techniek, rechts schrijf je voorbeeldzinnen uit de tekst.

spanningstechniek	citaat (regelnummers)
in medias res	<u>Het hield maar niet op.</u>
sfeerschepping (tijd, ruimte, kenmerken van personages)	<u>- eerste nacht in het huis</u> <u>- koud, geur van ontbinding</u> <u>- er viel een streep maanlicht over hem</u>
<u>vragen oproepen</u> <u>(over tijd, ruimte, personages ...)</u>	Wat had paps nu in godsnaam op deze vreemde zolder verloren (r.14) ?
onverwachte wending	<u>Met een klap vloog de kastdeur dicht en een donkere figuur trad uit het donker naar voren.</u> <u>Dat was paps niet!</u>
<u>vertraging (retardering)</u>	Justien stond aan de grond genageld en sperde haar mond open om te gillen, maar ze kreeg geen enkele klank uit haar keel (r. 5-6).
<u>terugverwijzing</u>	Justien dacht aan de tweeling (r. 16).
cliffhanger (middenin of op het einde) open einde	<u>Net voor hij zou toeslaan, gilte Justien, voor een laatste keer, de longen uit haar lijf ...</u>
<u>raadsel</u>	In zijn beide klauwen hield hij iets vastgeklemd (r. 8). (Zowel Justien als de lezer weet niet wat.)
stijl	zie opdracht 13 en 14

1.4 FOCUS op ... stijl en synoniemen

Opdracht 13

1 Lees de twee versies van *Geesten in huis*.

A

Met een klap vloog de kastdeur dicht en een donkere figuur trad uit het donker naar voren. Dat was paps niet! Justien stond aan de grond genageld en sperde haar mond open om te gillen, maar ze kreeg geen enkele klank uit haar keel. Toen kwam er beweging in de figuur. Langzaam strompelde hij naar voren. Zijn gestalte was klein en gedrongen, als die van een grote aap. In zijn beide klauwen hield hij iets vastgeklemd.

Justien wilde wegrennen, maar haar benen weigerden. Ondertussen bewoog de duistere figuur zich traag, op een bijna stuntelige manier, vooruit. Hij kwam dicht- en dichterbij.

Toen hij de eerste dakkapel passeerde, viel een streep maanlicht over hem heen. Hij ontblootte grijnzend een rij blikkerende tanden.

Eindelijk kon Justien zien wat hij vasthield. De donkere figuur begon als een bezetene met een blinkende bijl te zwaaien en kwam nu recht op haar af.

B

De kastdeur vloog dicht en een figuur trad uit het donker naar voren. Dat was paps niet. Justien stond aan de grond genageld en sperde haar mond open om te gillen, maar ze kreeg geen enkele klank uit haar keel. Toen kwam er beweging in de figuur. Hij strompelde naar voren. Hij was klein van gestalte en hij hield iets vastgeklemd.

Justien wilde wegrennen, maar haar benen weigerden. Ondertussen bewoog de figuur zich traag vooruit, hij kwam dichterbij.

Toen hij de eerste dakkapel passeerde, viel een streep maanlicht over hem heen. Hij ontblootte zijn tanden.

Eindelijk kon Justien zien wat hij vasthield. De donkere figuur begon met een bijl te zwaaien en kwam nu recht op haar af.

2 Welke versie is het spannendst? A

Waarom?

Beeldende schrijfstijl.

3 Zoek in fragment A voorbeelden van taalelementen die voor spanning zorgen.

a uitroep: Dat was paps niet!

b tekenende woorden: duistere figuur, blikkerende tanden, blinkende bijl

c herhaling: dichter- en dichterbij

d vergelijking: als die van een aap, als een bezetene

e korte zin(nen): Toen kwam er beweging in de figuur. Langzaam strompelde hij naar voren.

Bovendien bouwt de auteur de spanning op door telkens iets meer te vertellen over het mysterieuze wezen. Hij werkt naar een hoogtepunt toe: we noemen dat een **climax**.

Opdracht 14

- 1 'Het leek alsof iemand op zolder aan het ijsberen was. Of nee, het was rondsluipen.'
Justien wikt en weegt haar woorden. Wat is het verschil tussen *ijsberen* en *rondsluipen*?

Ijsberen is zenuwachtig heen en weer lopen, rondsluipen is voorzichtig stappen om geen lawaai te maken.

- 2 Beide zijn andere woorden voor *lopen*. Zoek nog enkele synoniemen van *lopen* in het fragment uit *Geesten in huis*.

Stappen, strompelen, wegrennen, struikelen, de trap af roffelen.

Een rijke, gevarieerde woordenschat geeft meer kleur en sfeer aan een tekst. Je leert meer over synoniemen bij 11.2 *Nuanceverschil bij synoniemen*.

1.5 FOCUS op ... neven- en onderschikking

Opdracht 15

- 1 Markeer in het fragment uit *Geesten in huis* de onderwerpen (waarover/over wie wordt iets gezegd?) en omcirkel vervolgens de pv's.

Het hield maar niet op. Eerst probeerde Justien wanhopig om er geen aandacht aan te besteden. Ze was in slaap en wilde gewoon niet wakker worden. Toch leken de voetstappen boven haar hoofd almaar luider te worden. Konden mams en paps echt niet wat stiller zijn? Het was verdorie midden in de nacht. Of was het misschien al ochtend en was haar wekker niet afgelopen?

- 2 Tel het aantal zinnen. 7

- 3 Tel het aantal onderwerpen. 8

- 4 Hoeveel pv's zijn er in totaal? 9

- 5 Wat stel je vast?

Er zijn zinnen met één pv (enkelvoudige zinnen) en zinnen met twee pv's (samengestelde zinnen).

In de zin ze was in slaap en wilde gewoon niet wakker worden staan twee pv's bij één onderwerp

(samentrekking: het onderwerp is de tweede keer weggelaten).

Opdracht 16

- 1 Je kunt van twee enkelvoudige zinnen een samengestelde zin maken en andersom.
Maak van deze twee zinnen één zin. Noteer twee mogelijkheden met een verschillend voegwoord.

Ik gil luid. Ik ben bang voor spinnen.

zin A	zin B
<u>Ik (gil) luid, want ik (ben) bang voor spinnen.</u>	<u>Ik (gil) luid, omdat ik bang (ben) voor spinnen.</u>

- 2 Het onderwerp is telkens *ik*. Omcirkel de pv's in deze zinnen.

- 3 Probeer de zinnen nu samen te stellen
- met een puntkomma zonder voegwoord;
 - met de voegwoorden *en*, *aangezien*, *doordat*.
- 4 Lijken de gevonden zinnen het meest op A of B? Noteer ze in de juiste kolom.
Omcirkel de pv's en markeer telkens het onderwerp.

zin A	zin B
Ik <u>gil</u> luid; ik <u>ben</u> bang voor spinnen.	Ik <u>gil</u> luid, <u>aangezien</u> ik bang <u>ben</u> voor spinnen.
Ik <u>gil</u> luid <u>en</u> ik <u>ben</u> bang voor spinnen.	Ik <u>gil</u> luid, <u>doordat</u> ik bang <u>ben</u> voor spinnen.
Ik gil luid, <u>dus</u> ik ben bang voor spinnen.	

- 5 Wat is het verschil tussen de zinnen in de linker- en de rechterkolom?

De woordvolgorde van o en pv in het tweede deel van de samengestelde zin, namelijk:

ik ben bang (zin A) – ik bang ben (zin B).

Er zijn dus twee soorten samengestelde zinnen. We gaan daar dieper op in bij 9.1 *Neven- en onderschikking*.

1.6 Spannende oefeningen

Opdracht 17

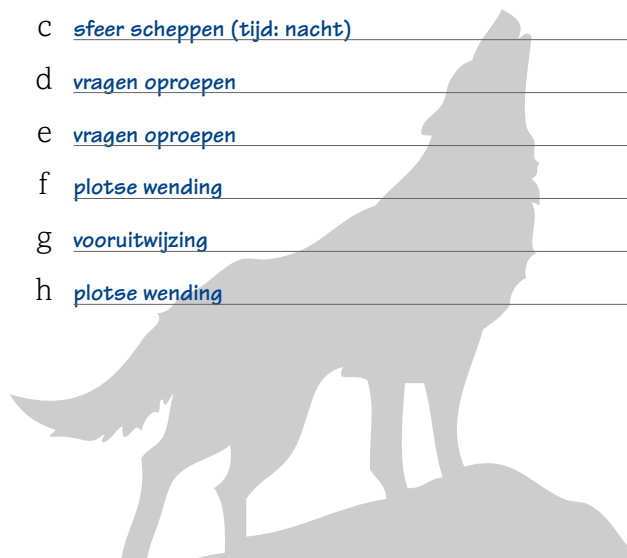
Het boek *Het Nachtdland* van Jan de Leeuw won de *Gouden Uil, Prijs van de jonge lezer* in 2006.
Lees het verhaalfragment in het bronnenboek.

2 1 7

- 1 Enkele passages zijn vetgedrukt en genummerd: vul daarbij de juiste spanningstechniek aan.
Sommige technieken kun je meerdere keren invullen.

cliffhanger – plotse wending – terugverwijzing – sfeer (tijd of plaats) – vertraging – vooruitwijzing – vragen oproepen – parallele verhalen

- a Er zijn twee parallele verhalen, we gaan over van Emma naar Niel.
- b terugverwijzing
- c sfeer scheppen (tijd: nacht)
- d vragen oproepen
- e vragen oproepen
- f plotse wending
- g vooruitwijzing
- h plotse wending

- 2 Iets moeilijker nu! Vanaf regel 35 moet je zelf voorbeelden zoeken in de tekst. Noteer het citaat met regelnummer en de spanningstechniek.

regel	citaat	spanningstechniek
(i) regel 35	<u>Wie weet wat ze met ongenode gasten deden.</u>	<u>vragen oproepen</u>
(j) regel 40	<u>Dit was het gegrom van een vleeseter.</u>	<u>plotse wending</u>
(k) regel 42	<u>... in zijn eentje in een donker en vreemd bos liep...</u>	<u>sfeer (tijd en ruimte)</u>
(l) regel 60	<u>Ze speelden met hem. Ze hadden hem al lang kunnen pakken, maar ze joegen hem liever nog wat op.</u>	<u>vertraging</u>
(m) regel 63	<u>Hij liep blindelings verder, te snel, kon een opduikende schim niet meer ontwijken. Een harde klap, een flits van licht en pijn. En dan niets meer.</u>	<u>vragen oproepen, cliffhanger</u>

1.7 FOCUS op ... stijl (zinsbouw en beeldspraak)

Ook door de taal op een creatieve manier te gebruiken, kan een auteur voor spanning zorgen. Dat gebeurt zeker in dit fragment; kijk maar!

Opdracht 18

Bekijk de zinnen uit de tekst in de eerste kolom. Ze bevatten allemaal een stijlfiguur of een vorm van beeldspraak. Combineer. Bij twijfel kan je de uitleg in het bronnenboek bekijken (1.11.2).

zin	stijlfiguur
1 Het waren bakens . En bakens stonden op het vasteland.	elliptische zinnen
2 Te laat. Niet in paniek raken. En stopte.	vooropplaatsing
3 Zeven wolven. Wit als de sneeuw .	herhaling
4 Een voor een doken er vlammen op in het duister. Ze vormden een snoer van lichten aan de hemel.	vergelijking
5 Dan zou hij de sporen van de haas niet meer terugvinden. Dan zou hij doelloos over dit bevroren meer dolen tot de vermoeidheid en de kou hem te pakken kregen.	metafoor
6 Toen zag hij de lichten.	parallelisme